

Олена Юрїївна ЗАДНІПРОВСЬКА,

курсант 3 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Михайло Ігоревич ФІАЛКА,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОТИДІЯ ПРОСТИТУЦІЇ НЕПОВНОЛІТНІХ ЯК ФОНОВОМУ ДЛЯ ЗЛОЧИННОСТІ ЯВИЩУ

Нині в нашій державі проституція досить стрімко змінюється, омолоджується та тісно пов'язана з низкою несприятливих наслідків. Дана тема не є новиною. Як соціальне явище проституція існувала в усі історичні періоди і завжди до неї були залучені неповнолітні, але, на жаль, дана проблема і нині залишається актуальною.

Проблема проституції неповнолітніх у вітчизняній науці розглядалася в основному медиками, соціологами та кримінологами в рамках аналізу фонових явищ злочинності. Видатні вчені розглядали кримінально-правові норми, які відображають поведінку неповнолітніх, що відхиляються, такі як В. М. Броннер, Б. І. Бентовін, В. П. Огороков, І. І. Приклонський, В. М. Тарановський, а інші аспекти досліджували М. І. Арсенєва, Г. Є. Веденський, А. І. Гурова, І. А. Голосенко, Д. Д. Єнікєєва, Т. П. Кудлай, В. І. Лебеденко, Н. В. Ходирєва та ін.

Метою даної доповіді є дослідження проблематики фоновому для злочинності явища – проституції неповнолітніх та її протидії.

На перший погляд може скластися думка, що в Україні немає ідеологічних та етнокультурних засад для проституції: жінки мають рівні права з чоловіками; відсутня расова та етнічна дискримінація; укладення шлюбів відбувається за добровільною згодою партнерів; сексуальна експлуатація неповнолітніх, жінок – заборонена законом. Але необхідно усвідомлювати, що соціально-економічна ситуація в Україні є нестабільною, відзначається зростання безробіття, відбувається міграція населення, існування збройного конфлікту на Сході України, окупація АР Крим, внаслідок чого поглиблюється майнове розшарування населення та зростає інфляція.

Вищезазначені фактори, безумовно, позначаються на зростанні дитячої проституції, але не є визначальними, про що свідчить високий показник рівня проституції в країнах з більш налагодженою соціально-економічною ситуацією. Більш ймовірно, що на зріст проституції мають вплив соціально-психологічні та психологічні чинники.

Вченими було висунуто та досліджено низку підходів до вивчення феномена проституції та сформовано багато визначень. Найбільш вдалим, на нашу думку, є наступне: проституція – це діяльність людини, що полягає в неодноразовому наданні сексуальних послуг іншим особам, які не ґрунтуються на почуттєвому потязі, з метою отримання винагороди, яка є основним чи додатковим джерелом існування [1, с. 3].

На сьогодні найбільш вживаними прийомами залучення до занять проституцією (тобто вербування) є: переконання; посилення емоційної реакції (честолюбство, самоствердження, романтичні почуття, захоплення тощо); формування та розвиток реакції; шантаж; неправомірний вигода; загроза фізичного впливу; зомбування; застосування особливих прийомів та засобів (секс, наркотики, медикаменти тощо) [2, с. 15].

Проституція неминуче приводить неповнолітнього до втрати людських якостей, деградації особистості та моральної патології. Досить важко повернути неповнолітніх повій до нормального життя. Поведінка даних осіб які займаються проституцією є більш віктимною, вона принципово відрізняється від поведінки дорослих повій. Поведінку неповнолітніх повій найбільш характеризує:

- неусвідомленість скоєних вчинків (основними мотивами при занятті проституцією виступають прагнення до самоствердження, цікавість, бажання виглядати дорослими);
- отримання оплати за свою працю в різних формах (з дітьми часто розраховуються не грошима, а косметикою, спиртними напоями, вечерєю в ресторані, цигарками тощо);
- продаж свого тіла в будь-якому місці за бажанням статевому партнера (займаються проституцією на вокзалах, в салонах автомобілів, підвалах, на горищі тощо);
- прийняття дитиною при наданні сексуальних послуг великих доз алкоголю або наркотичних речовин (дитині ставиться завдання напоїти своїх клієнтів, щоб згодом тих пограбувати);
- залякування, шантаж підлітка можливим оприлюдненням заняття проституцією перед значущою групою однолітків, батьками чи шкільним колективом у разі відмови займатися цим видом діяльності;
- правовий нігілізм підлітків (до числа друзів входять кримінальні елементи, наркомани, сутенери, які не вважають себе злочинцями) [3, с. 25].

У сучасному українському суспільстві в наявності існують певні тенденції, а саме: не розробленість державних і наукових підходів щодо усвідомлення самої проблеми виникнення дитячої проституції; безді-

яльність соціальних, медичних та правових служб на тлі захопливих описів красивого життя і незмірних доходів повій і «батьків» порнобізнесу в засобах масової інформації. Відсутність грамотного статевого виховання в школах і безпорадність батьків у сім'ї ставлять дітей перед необхідністю самотійно вирішувати дану проблему, робити свій власний вибір на користь занять проституцією. До наслідків такого вибору можна віднести: підірване дитяче здоров'я, обтяжене побоями, кримінальними абортами, венеричними захворюваннями, СНІДом, наркоманією та пияцтвом; зв'язок зі злочинним світом; сексуальною комерцією, що пов'язана з перевезенням і продажем дітей за кордон; психічні травми, котрі ведуть до руйнування особистості дитини.

Хочу зазначити, що основними вимогами до організації системи протидії проституції неповнолітніх можуть бути:

- методи і засоби кримінологічного впливу мають бути адекватними конкретним і адекватним видам девіантної поведінки (основним засобом протидії на загальносоціальному рівні повинно стати задоволення різних потреб та інтересів осіб, схильних до «ненормального» в поведінці);
- створення гнучкої та розгалуженої системи соціальної допомоги, що включають державні, громадські, благодійні та інші структурні ланки (наприклад, надання безкоштовної медичної, профілактичної допомоги особам, що займаються проституцією);
- моральність та духовний розвиток повинен спиратися на принципи загальнолюдської моралі і духовні цінності, свободи совісті і слова, індивідуального пошуку сенсу життя;
- жорсткий контроль за потоком інформаційних матеріалів у ЗМІ, які містять сцени насильства та жорстокості;
- зміна менталітету громадян за допомогою правовиховної діяльності, формування більш толерантного і милосердного ставлення до інакомислячих;
- підготовка та перепідготовка кадрів, які могли б працювати з різними верствами населення, що активно живлять проституцію як соціально-правовий феномен.

Аналізуючи вищевикладене можна виокремити наступні напрямки протидії проституції неповнолітніх:

- зміцнення та відновлення ролі сім'ї для формування правильного уявлення особистості про інститут сім'ї та міжособистісних відносин [4, с. 303];
- підвищення педагогічних та просвітницьких навичок батьків;
- обов'язкове включення в систему дошкільної освіти предмета духовне і моральне виховання людини, а також спеціальних курсів про основи статевого виховання;
- впровадження державою соціальної політики для соціально-економічної підтримки сім'ї;
- у закладах навчання періодично проводити бесіди з метою аналізу проблеми в суспільстві алкоголізму, наркоманії, проституції, бродяжництва. При цьому дані заходи повинні проводитись спеціалістами в тій чи іншій галузі, а саме: лікарями, співробітниками правоохоронних органів, соціальними працівниками, психологами, наркологами тощо.

Підводячи підсумок вищевикладеному, необхідно наголосити на тому, що в українському суспільстві існує проблема існування проституції неповнолітніх, яка потребує негайного запровадження заходів протидії, які будуть спрямовані на підйом духовного та морального розвитку української нації.

Список бібліографічних посилань

1. Іващенко В. О. Кримінологічні та кримінально-правові аспекти боротьби з торгівлею жінками та дітьми : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2000. 19 с.
2. Ходырева Н. В. Современные дебаты о проституции. Гендерный подход. СПб. : Алетея, 2006. 276 с.
3. Маныч Е. Г. Проституция: криминологические и уголовно-правовые аспекты : монография. М. : Юрлитинформ, 2011. 168 с.
4. Ортинська Н. В. Правовий статус неповнолітніх: теоретико-правове дослідження : дис ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. Львів, 2017. 524 с.

Одержано 20.03.2018